

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Volumen ...**

Ivstitia Et, Ivs. Sex Libris totidem Tractatus appono, nempe de rerum
Dominio, de Restitutione, de Contractibus Gratuitis, de Contractibus
Onerosis, de Contractibus Fortunæ, de Contractibus Adminicularis, de
Quasi-Contractibus, & nonnullis Innominatis

Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1663

Cap. 17. Circa Oblationes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80681](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80681)

Seccio II. Dubia, De Præcepto V. 165

¹⁶⁵ Non potest. Quia est de iure diuino sicut
de Decimis, quæ Doctores Primitias æqui-
parant. Non ergo potest consuetudine abo-
leri. Sic Andre. Hispan. in Regul. decim. q. 8. Re-
buff. r. et de decim. q. 1. n. 21. & alij.

¹⁶⁶ Potest equidem. Quia lex soluendi primi-
tiarum est humana: At consuetudo potest contra
legem humanam præualere: ergo Primitia-
rum soluendarum præceptum potest consue-
tutine abrogari. Ita Suar. tom. 1. de Relig. lib. 1.
c. 8. n. 16. Palao tom. 2. r. 10. d. vni. punct. 16. n. 2.
& omnes.

¹⁶⁷ Certè præceptum soluendi primitias non
solum potest omnino aboleri, non solum po-
test minui, & augeri, vt primæ sententiæ Au-
ctores concedunt: imò de facto præceptum
hoc propriè, & in rigore sumptum ex consue-
tutine iam est abrogatum in toto ferè orbis
Christiani orbe; Primitiæ namque lato modo
sumptæ intelliguntur non solum primi fructus
terræ præcipui, selectiores, ac præstantiores:
stricto vero propriè, & in rigore, intelligen-
tur tantæ primi fructus agrorum, & arbo-
rum, qui Deo offeruntur. Has itaque, non illas
soluendi præceptum iam ferè abrogatum esse
affirmo cum Lessio l. 2. c. 39. d. 6. n. 31. & Sua-
rio citato.

DVBIVM LXIII.

An ubi præceptum primitiarum adhuc ex-
tat, debeant solui non petite à
Parocho?

¹⁶⁸ Non debent solui nisi à Parocho petan-
tur. Quia cum in lege Gratiæ non sit
quantitas seu quota primitiarum determinata
à iure, sicut in veteri fuerat, sed relicta est of-
ferentium arbitrio iuxta deuotionem, dum
Parochi primitias sibi dari non petunt, viden-
tur illas velut quid exigui momenti, aut con-
temnere, aut condonare. Sic Azor. p. 1. l. 7. c. 27.
q. 1. Cuius sententiam Palao tom. 2. r. 11. d. 10. d.
vni. punct. 16. num. 2. refert, nec improbat.

¹⁶⁹ Certam hanc sententiam, mei Azorij ve-
nia, esse crediderim Et testibus oculatis acce-
pi in iis Ecclesiis ubi loco primitiarum aliqua
quota fructuum traditur, eam antequam pe-
tatur à parochianis solui eo modo, quo solui
assoluit decima.

DVBIVM LXIV.

An in lege Gratiæ ex iure humano de-
beantur, Primitiæ de omni frumen-
to, vino, oleo, ac de aliis rebus om-
nibus, de quibus in lege veteri iure di-
uino solvebantur?

¹⁷⁰ Non debentur, Quia non præsumitur, Ec-
clesiam velle, vt de primis fructibus ar-
borum, neque de oleis, ac leguminibus
primitiæ reddantur, quod difficile quidem
præstari posset, sed de frugibus. Sic Raphaël
de la Torre 2. 2. q. 86. art. 4.

Debentur planè ex vi iuris humani primitiæ
ex omnibus rebus, de quibus olim solveban-
tur. Quia nunc solui debentur decimæ de om-
nibus rebus, de quibus olim reddebantur; ergo
& primitiæ, cum vnum sit decimarum, & pri-
mitiarum præceptum. Ita Leand. p. 1. d. 9. q. 15.
plures citans d. 4. quest. 1. afferentes ex vi iuris
nunc deberi decimas de omnibus rebus, è qui-
bus olim in lege veteri fideles tenebantur.

Mihi hoc certum Nam præceptum primi-
tiarum latum est ab Ecclesia ad instar præce-
pti diuini, sed ex vi præcepti diuini solveban-
tur olim primitiæ de vino, frumento, oleo, fru-
ctibus, & c. Ergo de eisdem rebus debent nunc
ex vi iuris humani persolui. Secus dixerim at-
tenta consuetudine, quia in multis Provinciis
primitiæ non redduntur, in aliis solum de
quædam rebus solitæ reddi.

CAPVT XVII.

Circa Oblationes.

DVBIVM LXV.

An in lege Gratiæ extet de gerendis
Oblationibus præceptum?

Suppono, Oblationem de qua
iura loquuntur, esse quandam
donationem bonorum tempo-
ralium sine mobilium, siue im-
mobiliu, Deo, vel Ecclesiæ fa-
ctam. Cap. Qui oblationes. Cap. Cleri. 1. 3. q. 2.

Triplex autem est oblationum species. Prima
est donatio inter viuos Deo facta, vel Eccle-
siæ. Secunda donatio causa mortis, quæ instar
legatorum redacta est, & assoluit Mortuarium
appellari. Tertia est vidualis, quam gerunt fi-
deles, dum ad altare, vel ad Sacerdotis manum
offerunt. Certum est, in lege Veteri præceptum
de oblationibus faciendis extitisse. Exod. 23.
Non apparebis in conspectu meo vacuus. Dubi-
tarim, an in lege Gratiæ præceptum de ge-
rendis oblationibus extet?

Extat quidem. Quia in Cap. Prætor. dist. 32.
eodem tenore verborum præceptum de pri-
mitiis, decimis, ac oblationibus apponitur: At
de primitiis, ac decimis soluendis præceptum
datur; ergo, & de oblationibus gerendis. Sic
nonnulli, quos suppressis nominibus refert
Azor. p. 1. l. 7. c. 27. q. 1. 1. Gloss. ad Cap. Statui-
mus, 16. q. 1. & ad Cap. Omnis Christianus, de
consecr. dist. 1. Hostien. in Rub. de Parochia.
& sum. tit. Parochi, §. In quibus. Lapis allegat.
§ 8. n. 1. & 7.

Minimè extat. Quia de oblationib. provt à
decimis, ac primitiis distinguitur, nullū inteni-
tur in iure decretū absolute imperās eas geri:
potius eiusmodi oblationes spontaneas esse de-
creuit Concil. Cabilonense sub Carolo Magno
c. 6. Ita D. Th. 2. 2. q. 86. a. 1. & ibi Caiet. Arag.
& alij. Suar. tom. 1. de Relig. tr. 2. l. 1. c. 5. num. 2.
Azor.

COBAR
of Mor.
XXIV. II.
E. IV.

Azor. citat. Palao tom. 2. tr. 10. punct. 17. n. 2. Fagund. pr. 5. l. 4. c. 1. n. 6. & 14. Trull. l. 3. Dec. c. 13. n. 2. & alij communiter.

277 *Hanc mentem certam esse reor.* Certam exillimo hanc esse sententiam, nempe omnes huiusmodi oblationes naturæ suæ, & per se de consilio esse, licet per accidens cadere sub præcepto possint, scilicet, si Ecclesia ad cultum divinum, sacrumque ministerium eis indigeat: aut si Parochus non habeat, unde victit: aut quando oblationes sunt vel promissionem, vel legato, vel ratione consuetudinis, aut præscriptionis debita. Porro textus pro contraria sententia adducti sunt intelligendi de oblationibus, quæ debita aliqua ex his, quas attigi, rationibus fuerint.

DVBIVM LXIV.

An si Parocho oblationibus ad commendam sustentationem egeat, absolute teneantur parochiani ex præcepto divino eas illi impertire?

278 *Teneantur absolute.* Absolute, & sine ulla limitatione tenentur. Quia non debet Parochus ex alieno ministerio victum acquirere: ipsum enim est, ut qui altari deferunt de altario viuat: ergo, si Parochus indigeat, tenentur parochiani præcepto naturali, & divino eis oblationum subsidio succurrere. Sic absolute Rebuff. de decim. qu. 1. num. 24. Gloss. ad cap. Omnis, de consecr. dist. 1. Felin. ad cap. Veniens 1. colum. 2. de testibus.

279 *Non tenentur absolute sed cum limitatione.* Non tenentur absolute, & sine limitatione, sed tunc solummodo ex præcepto naturali, ac divino obligantur, quando nullæ impertiuntur Ecclesiæ illi decimæ, & ipsi parochiani sufficienti pollent substantia, ut valeant Parochus egenti subuenire. Ita Suarius tom. 1. de Reliqu. tract. 2. lib. 1. cap. 5. num. 7. Palao tom. 2. tract. 10. punct. 17. num. 2. Covarrua. lib. 1. var. cap. 17. num. 3. Trullench. lib. 3. Decalog. cap. 3. dub. 13. num. 3. Barbof. de iure Eccles. lib. 3. cap. 23. num. 10. & 11. Sotus l. 9. de iust. quæstion. 3. articul. 1. Gutierrez lib. 2. q. Canon. cap. 23. num. 139.

280 *Hoc teneo, & expono.* Hoc teneo, & expono. Tenentur quidem parochiani oblationum subsidio succurrere Parochus, non absolute, & sine limitatione; sed nisi alijs ipsi ita pauperes sint, ut non valeant sufficienter Parochus providere: hoc enim in casu Parochus aliunde sibi debet providere, ne parochianis onerosus existat: aut Episcopum consulere, ut hic mediis traditis à Tridentino sess. 24. cap. 3. vtatur. Imò licet parochiani sufficienti substantia polleant, non tenentur Parochus subuenire, si ipsi solvant decimas, ac primitias sufficientes ad Parochi sustentationem: hoc enim in casu etiam si Parochus indigeat, vel quia decimæ ad alios usus sunt applicatæ, vel in plura Beneficia diuisæ, &c. non tenentur parochianis oblationes exhibere.

DVBIVM LXVII.

An ubi viget consuetudo offerendi aliquid in die Dominica, aliisque festis debeat necessarium à parochianis observari, si inibi decima solvantur?

281 *Observari necessarium non debet.* Observari necessarium non debet. Quia ad decimam sufficientem ad Parochorum sustentationem, consuetudo offerendi alia quæque in Ecclesia debuit in suo principio esse spontanea, libera, & absque ulla obligatione ex Concilio Cabilonensi sub Carolo Magno cap. 6. At consuetudo circa ea, quæ sunt spontaneæ legis obligationem non inducunt, cum semper in offerentibus, seu donantibus animus se obligandi absit. Ergo consuetudo circa oblationes vim legis non inducit, & consequenter in conscientia non obligat. Sic Angel. verb. Oblatio, num. 1. Rosel. vers. 1. Sotus lib. 9. de iust. quæst. 6. art. 1. & Innocent. in ca. Ad Apostolicam, de simonia, ac Butrius ibi asserentes, non posse Episcopum fideles cogere, ut consuetas oblationes impertiant. Azor. p. 1. l. 7. c. 7. q. 11. hanc sententiam ait esse probabilem, quod Palao tom. 2. tr. 10. punct. 17. n. 3. & 4. contestatur.

282 *Debet necessarium observari hæc consuetudo, si per tempus, ad præscribendum, necessaria fuerit continuata.* Debet necessarium observari hæc consuetudo, si per tempus, ad præscribendum, necessaria fuerit continuata. Quia in Cap. Ad Apostolicam, de simon. laudata consuetudine aliquid in Ecclesia offerendi, pia ex devotione fidelium introducta, præcipitur eas consuetudines observari. Non est permittendum, (ait textus) si delictibus, ut has consuetudines laudabiles infringant, aut immutent, sed compescendi sunt, qui hoc tentaverint. At non posset Episcopus fideles compescere, cogereque ad oblationes gerendas, consuetudinis titulo, nisi consuetudo obligationem induceret. Ita D. Thom. 2. 2. quæst. 86. articul. 1. & omnes Thomistæ. Abbas, Hostiensis. ad cap. Suam, & ad cap. Ad Apostolicam, de simon. Sylvest. v. Decima. q. 2. Covarruias l. 1. var. c. 17. n. 1. Palao citat. n. 4. Fagund. præcept. l. 4. c. 1. n. 7. Trull. l. 3. Decal. c. 3. dub. 1. n. 4. addiciens, sufficere consuetudinem esse præscriptam per decem annorum spatium, ut vi eius populus ad oblationes offerendas teneatur. Gutierrez q. Canon. libr. 1. cap. 21. n. 140. Lessius lib. 2. cap. 39. dub. 6. num. 34. Azorius ubi s. c. 38 qu. 12.

283 *Auctoritas auctoritatem assero probabilioris esse secundam sententiam; nam si rationem putarem. Ut tamen mentem exponam, duplicem propositionem accipe. Optime potest introduci, ut oblationes, quæ à principio spontaneæ fuere vim fideles obligandi habeant, ut eas ex necessitate persolvant. Quia optime potest quis se ex necessitate obligare ad solvendum id, quod à principio libere obtulit: ergo, & qui ab initio quædam certis diebus obtulit sponte, potest se obligare ad offerendam ex necessitate. Igitur in hoc casu consuetudo vim legis habebit, & consequenter in conscientia ad offerendum illis diebus, obligabit. Si certo, aut verisimiliter constiterit oblationes*

Seçtio II. Dubia De Præcepto V. 167

tiones fieri solitas esse ex libertate inductas, & ex eadem continuatas, ac regentas tunc probabilis existimo, non teneri fideles eas persolvere, etiam si per multos annos ea fuerit consuetudo seruata. Et quomodo Pontifex in c. Ad apostolicam clarè videatur præcipere eiusmodi consuetudines obseruari, dum ait: *Enspias consuetudines præcipimus obseruari*: intelligendus tamen est, præcipere obseruari consuetudines has eo modo quo sunt introductæ, ita vt non in mutantur, nec variantur. Ex Lessio, & Azorio.

DVBIVM LXVIII.

An possit consuetudine introduci, vt in aliquo festo, v. gr. Purificationis immaculata Virginis, Clerici tribuant laicis cereos albos, vel quid simile?

284
Introduci non potest. Quia per huiusmodi consuetudinem Ecclesia laicis subici deberetur: quod est plusquam irrationale. Sic Syluest. verb. Decima, quæstion. 7. Gutier. lib. 2. q. 99. Can. cap. 21. nu. 156. citans Menochium.

285
Potest introduci. Quia non est ex se, ac intrinsecè irrationabilis: Potest igitur præualere,

Antecedens probatur. Quia eandem alba illa non impenduntur ab Ecclesia laicis per modum oblationis, aut tributi, sed per modum cuiusdam liberalis donationis, vt illos ad deuotionem excitet: vnde per hoc Ecclesia laicis non subicitur, sed munus pie matris, spiritualisque Magistræ gerit. Ita Suar. to. 1. de Relig. c. 7. n. 5. citans Federicum Senens. consil. 155. Rosel. v. De ima Palao to. 2. tr. 10. pun. 17. n. 6. Troll. l. 1. Decal. c. 3. sub. 13. n. 10 Barbo. lib. 3. de iure Eccl. c. 23. n. 7. & alij.

Hanc sententiam probabiliorē esse reor. Et quidem, auctore Barbosa, de facto huiusmodi consuetudo in tota Italia est introducta; & in Hispania videmus, in festo Purificationis laicos oblationem cereorum ab Ecclesiasticis in Templo recipere. Caueant autem Clerici huiusmodi cereos benedictos ad secularium domos transmittere; sed iuxta laudabilem Ecclesiæ vsum in Templo populus eas recipere teneatur, vt censuit Sacra Congregatio negotiis Episcop. ac Regular. præposita in vna Foglinen. de anno 1581. Denique nullam esse poenam de iure impositam, sed imponendam, certum est. Nam qui negant oblationes ex testamento, aut donatione debitas, aut difficulter reddunt, excommunicari debent, & ab Ecclesia, quousque impertiant, excludi. c. Qui oblationes 13. q. ii. c. cap. sequen. Lege Azorium 10. l. 1. 7. c. 27. q. 17.

286

Hanc sententiam probabiliorē esse reor.

AD